

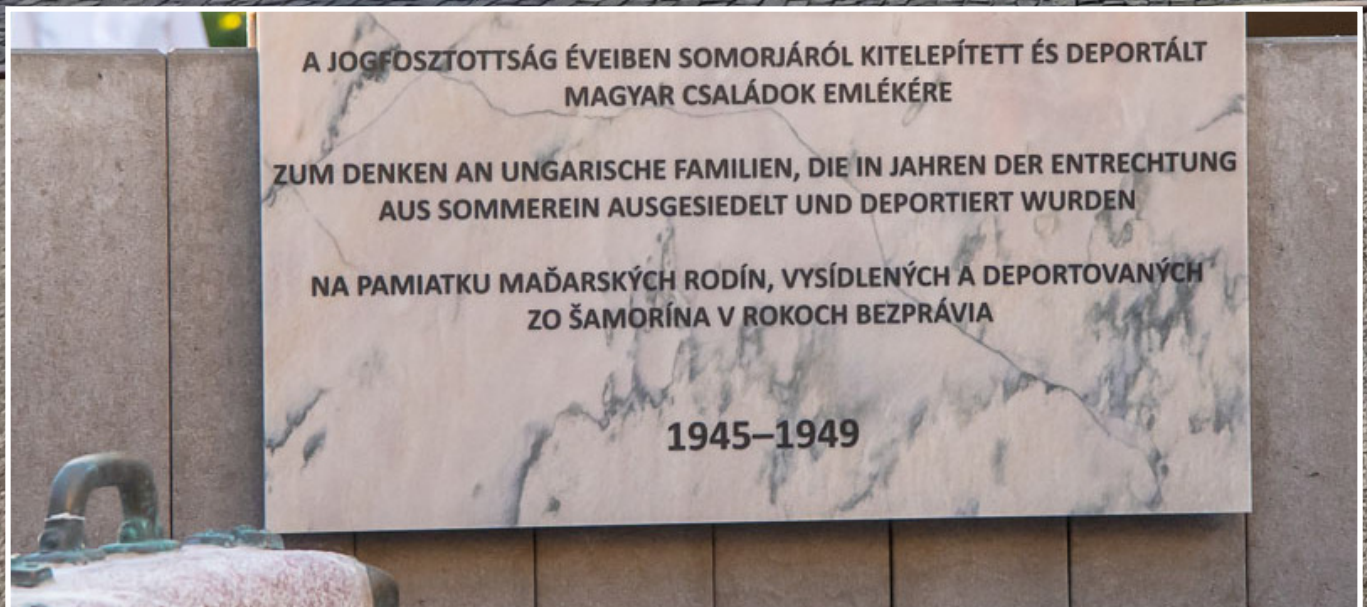
FELVIDÉKI MAGYAROK

JELLEN – LÉT

2021 / III. Elektronikus folyóirat

Készítette a Szövetség a Közös Célokért a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával

Itt van az Ősz...

Tisztelt Olvasóink, a Felvidéki Magyarok 2021/3. számával 41. alkalommal jelenik meg elektronikus folyóiratunk.

Egyik kiemelt témánk a kitelepített magyarok emlékére emelt somorjai emlékmű. Normális körülmények között erről csak egy rövid tudósításnak kellene szólnia a derék somorjai kezdeményezés megvalósulásáról, ám Szlovákiában az állami hisztéria – a külügyminisztériummal az élén – gondoskodott arról, hogy ne csak ez legyen. Ahelyett, hogy azt mondták volna, hogy „elnézést kérünk a második világháború utáni gazságokért”, azon háborodnak fel, hogy mi még emlékezni merészelünk! A szlovák állam újra és újra időszerűsíti Beneš aljas szellemét.

Tulajdonképpen nem csoda, hiszen abban az országban élünk, amelyben a holokausztra emlékezve annak az egyetlen politikusnak sem szolgáltatnak igazságot, aki valóban nemet mert mondani az embertelenségre, gondolunk itt természetesen a mi iránytűnkre, Esterházy Jánosra.

Megtörtént az újabb felvidéki magyar pártegyesítés, megalakult a Szövetség, amelyben a Magyar Közösség Pártja dominanciája mellett az Összefogás és a Most-Híd is a részese. Szólunk az új párt céljairól, és a vele szembeni elvárásokról is.

A kultúrával foglalkozó rovatunkban a Dráfi Mátyás színművésziünk vezette Teátrum Hány Jánosának bemutatójáról jelentkezünk, október lévén természetesen vissztekintünk az 1956-os forradalom és szabadságharcra történő felvidéki megemlékezésekre is.

Publicisztikai írásainkat – többek között – olyan szerzők jegyzik, mint Balassa Zoltán, Duray Miklós, Öry Péter, Papp Sándor, Szűcs Dániel, az európai jövőnkkel kapcsolatban Gubík László vázol fel egy élhető jövőképet. Történelmünk kulisszái mögé pedig a Felvidék kiváló történésze, Popély Gyula újabb munkája által tekinthetünk be.

Elektronikus folyóiratunk a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelent meg. Olvasóinknak kellemes időtöltést kívánunk!

A szerkesztők

Somorján felavatták a kitelepített magyarok emlékművét

„76 éve a somorjaiak az élőket gyászolták, azokat az élőket, akiket marhavagonokba kényszerítettek” - felavatták a Somorjáról kitelepítettek emlékművét

Eduard Beneš napra pontosan 76 évvel a megemlékezés előtt adta ki 33. dekrétumát, amelynek következtében emberek millióit, magyarokat és németeket hurcoltak el otthonaikból és fosztottak meg állampolgári joguktól. Erre a gyalázatos eseményre emlékezve állítottak emlékművet és rendeztek ünnepélyes átadást 2021. augusztus 2-án a somorjaiak. Somorja Város, a Via Nova Somorja Ifjúsági Csoport, a Somorja Hangja Polgári Társulás és a Csemadok Somorjai Alapszervezete, valamint a lakosság is hozzájárult az emlékműhöz, amelyet Lipcsey György alkotott.

A Fő utcai parkban a megemlékezést Méry János (Via Nova) nyitotta meg. Horváth László helytörténész szólt Beneš 33. dekrétumának országos és helyi következményeiről. „Mint ismeretes a felvidéki magyarság legnagyobb sorstragédiája a második világháború után, tehát békeidőben sújtotta közösségünket. A jogfosztottság időszaka a szó szűkebb értelmében, 1945-től 1947-ig,

tágabb vonatkozásaiban viszont 1949-ig tartott. Az események kapcsán 3 egymással szorosan összefüggő fogalomról kell szót ejtenünk, az első ezek sorából az áttelepítés, ami a gyakorlatban a csehszlovák-magyar lakosságcsere formájában valósult meg, a második az államon belüli széttelepítés, itt a csehországi deportálásokról van szó. A harmadik pedig a magyarság statisztikai eltüntetését célzó reszlovakizációs rendelet. A magyarokat és németeket sújtó intézkedések jogalapját, a 33. rendelet mellett a Kassai Kormányprogram biztosította.” – mondta.

Kövér László koszorúz a somorjai emlékműnél

Kövér László, a Magyar Országgyűlés elnöke beszédében rámutatott: „A bűn nem akkor teljesedik be, amikor elkövetik, hanem akkor, amikor elfelejtik. (...) ha az áldozatok utódai elfelejtik az elődeik ellen elkövetett történelmi bűnöket, akkor a bűnök a jövőben megismétlődhetnek, és az utódok ismét bármikor védtelen áldozatokká válhatnak, ha a bűnkövetők utódai nem tagadják meg elődeik bűneit, a bűnök visszazárlhatnak rájuk és az utódokat sújtva teljesedhetnek be. A bűnnek ezen ördögi köréből csak a keresztyén hitünk szerinti megbánás s megbocsátás által lehet kiszabadulni. (...) A magyarság nem bocsáthatta meg az ellene elkövetett bűnöket, mert a mai napig nem kértek bocsánatot tőle” – hangsúlyozta a házelnök.

Az Országgyűlés elnöke emlékeztetett arra, hogy Alaptörvényben a magyarországi szlovákokat államalkotó tényezőnek ismerték el, biztosították számukra a kulturális autonómia intézményrendszerét és a működtetésére szolgáló pénzügyi forrásokat az Országgyűlés a 2010. évi nagyságrend hatszorosára növelte. „A magyar állam elítéli a kollektív bűnösség bármilyen elvét. Megkövette zsidó honfitársainkat, országgyűlési határozattal ítélte el a németek elüldözését magyarországi szülőföldjükről, és nemzeti emléknappá nyilvánította a felvidéki magyarság kitelepítésének kezdőnapját” – jelentette ki Kövér László.

Magyarország a Visegrádi Négyek regionális együttműködési keretein belül – és ezen kívül is – olyan bizalom erősítő politikára törekszik térségbeli partnereivel, amely lehetővé teszi a legnehezebb nyitott kérdések kölcsönösen elfogadható lezárását is az államközi kapcsolatokban – mondta a politikus. Hozzátette, ennek köszönhetően Magyarország és Szerbia közel jutott ahhoz, hogy ne csak a politikai nyilatkozatokban, hanem a lelkekben is le tudja zárni az egymás közötti konfliktusokkal terhelt, XX. századi múltat.

„Mindezek alapján sokkal bizakodhatunk, hogy ez a politika további követőkre és támogatókra talál; s van erkölcsi alapunk arra is, hogy szelíd, de állhatatos türelemmel várjuk a bocsánatkérés és elégtételadás gesztusát a magyarok ellen a múltban elkövetett bűnökért, az utánunk következő nemzedékek békéje érdekében” – e szavakkal zárta beszédét Kövér László.

Lipcsey György szobrászművész

(Edmár Attila/Felvidék.ma, 2021.08.03)

Korčok a Facebookon: az országunk neve Szlovákia, nem Felvidék

Terjedelmes bejegyzést tett közre a Facebookon a szlovák diplomácia vezetője. A poszt azzal kezdődik, hogy diplomáciai jegyzéket küldtek Magyarországnak, majd a külügyminiszter tíz pontban „válaszol” az őt ért vádakra.

Az első pont a tapintatról szól, melyben Korčok kifogásolja, hogy Kövér László úgy érkezett Szlovákiába, hogy előtte nem egyeztetett a szlovák hatóságokkal. „A magyar fél részéről ez nem történt meg, és csak utólag tudtuk meg, hogy egy olyan rendezvényen való részvételről volt szó, melyről magyar szomszédaink jól tudták, hogy olyan kérdést vet fel, melyről a szlovák kormány-
nak és parlamenti pártoknak merőben más a véleménye.”

A következő részben a külügyér elmondása szerint mikor megvádolják, hogy előhúzza a magyar kártyát, ő csak válaszol – ahogy eddig mindig is tette, és ahogy kötelessége.

A harmadik részben kijelenti, hogy országunk neve nem Felvidék, hanem Szlovákia, sőt, Szlovák Köztársaság, s a Felvidék név felelőtlensége magyar állami tisztségviselők részéről aligha a tapintat és a jószomszédi empátia jele.

Ezután arra kéri a magyar vezetőket, hogy ne adjanak történelemleckét Szlovákiának. „Emlékeztetem őket arra, hogy minden európai nemzetet történelmi sérelmek értek, és amit az egyik

rossznak érez, azt a másik igazságnak, a szabadság kezdetének és a rabszolgaság végének” – utal az 1918-as évre Korčok. Hozzáteszi, amíg ezt nem fogadjuk el, képtelenek leszünk megtenni, amit a jelen és a jövő megkövetel tőlünk. Ehhez kapcsolódóan a következő részben kifejti, hogy Szlovákiában nem nyitnak meg történelmi témákat – a jövő nevében.

Azonban kijelentette, hogy nem felejtik el megélt történelmüket, ennek ellenére senki nem megy át Szlovákiából Magyarországra, hogy meggyűjtsa a szlovák szuverenitás fáklyáit a trianoni emlékműveknél, vagy hogy tüzes beszédeket tartson arról, milyen volt a szlávoknak az élet 1918-ig. A külügyér véleménye szerint ez ugyanaz lenne, mint amit a magyar állam képviselői csinálnak, és azt javasolja, ne okozzunk fájdalmat egymásnak, hiszen ők sem teszik.

Ezután kifogásolta, hogy korábban Kövér László sem mondta el neki (vagy azoknak a szlovák tisztségviselőknél, akikkel találkozott), azokat a dolgokat, amik például Somorján elhangzottak, emiatt értetlenül áll azelőtt, miért épp ott kellett az érintett témáknak elhangozniuk.

Végül arra kért minden szlovákiai magyar politikust, hogy értsék meg, ha elhatárolódik Budapestről, vagy európai kérdésekben más álláspontot képvisel, az nem a szlovákiai magyarok ellen irányul. Nehogy ilyesmit hangoztasson bárki, hiszen nem igaz – zárja pontjai felsorolását a külügyminiszter.

Diplomáciai jegyzéket küldött Magyarországnak a szlovák külügyminisztérium

A TASR hírügynökség tájékoztatása szerint felkérlik a magyar felet, hogy tartsák be a szokásos diplomáciai protokollt, és tájékoztassa előzetesen a szlovák felet a magyar állam képviselőinek látogatásairól. Mindez azután történt, hogy Korčoknak megint sikerült érdekeseket nyilatkoznia Kövér László somorjai látogatása után.

„A külügyminisztérium emlékeztet arra, hogy továbbra is kész a szokásos logisztikai támogatásokat nyújtani a hivatalos látogatásokhoz, azonban nem tartjuk helyénvalónak, hogy a szlovák fél csak utólag értesül azokról az eseményekről, amelyeken magas rangú magyarországi politikusok vesznek részt Szlovákiában” – tették hozzá.

A diplomáciai jegyzékben egyébként a somorjai emlékműavatáson elhangzottakkal kapcsolatban kifejezték csalódottságukat. A szlovák külügy szerint ezek ugyanis nem a jószomszédi érdek szellemében születtek, de továbbra is készen állnak arra, hogy kölcsönösen minden kérdésben egyeztessen Magyarországgal.

Felvidék.ma -2021.08.05

Kövér László a somorjai Via Nova ICS képviselőivel

Közlemény a Somorjáról Kitelepített Magyarok Emlékművének avatási ünnepsége kapcsán

Ivan Korčok diplomáciai botrányt próbál csinálni, ahelyett, hogy végre eltörölnék a Beneši-dekrétumokat

A Via Nova Somorja Ifjúsági Csoport felháborítónak tartja, hogy Ivan Korčok diplomáciai botrányt próbál csinálni a Somorjáról Kitelepített Magyarok Emlékművének avatásán Kövér László által elmondott beszéd miatt, ahelyett, hogy szembenézne a történelmi tényekkel, és azon dolgozna, hogy végre törölje el a Beneši-dekrétumokat, hogy anyagilag és erkölcsileg kárpótolja a felvidéki magyarokat az 1945 és 1949 közti megaláztatásért.

A Somorjáról Kitelepített Magyarok Emlékművének megvalósításán szervezetünk 2016 vége óta dolgozik. A megvalósításához szükséges pénzt somorjai és más felvidéki városok polgárai, és tisztségviselői gyűjtötték össze, a körülötte lévő területet pedig Somorja városa rendezte, Nagyszombat megye támogatásával.

Az emlékmű a Somorjáról kitelepített magyaroknak állít emléket, és elsősorban a somorjai magyaroknak készült, de ez az emlékmű azoké a kitelepített és deportált magyar családoké is,

akiknek a leszármazottai ma olyan településen élnek, ahol nincs — és a demográfia, valamint a jelenlegi vezetés miatt soha nem is lesz — hasonló emlékmű. Az avató-ünnepségen is jeleztük, hogy ez az emlékmű az ő kitelepített őseik szimbolikus együttérző átölelése is. Egy ilyen emlékmű-avatáson nincs helye sem szlovák diplomatáknak, sem szlovák parlamenti képviselőnek.

A legkézenfekvőbb oka ennek az, hogy nem akartunk meghívni senkit sem közülük. Nem volt miért. Meghívtuk a somorjai polgárokat, somorjai képviselő-testület minden tagját, az összes támogatót és Nagyszombat megye alelnökét.

A másik ok, hogy miért nincs helye egy kitelepítés-tematikájú emlékmű avatásán szlovák parlamenti képviselőknak, az sokkal egyértelműbb: Még mindig érvényben vannak Beneš dekrétumai, s máig nem kértek bocsánatot hivatalos országgyűlési határozatban a magyarokat ért gyalázatért. Amíg ez nem történik meg, mi azt javasoljuk, hogy egyetlen magyar szervezésű rendezvényre se hívjanak meg közülük senkit, s egyetlen olyanra sem, melyet olyan település rendez, melyet magyar polgármester vezet.

Kövér Lászlót három dolog miatt hívtuk meg:

1. Azért, mert tiszteljük.
2. Azért, mert elmondott gondolataival nyomatékosította az emlékművünk üzenetét
3. S mert jelenléte miatt jóval nagyobb érdeklődés övezte az emlékmű-avatását, mely Lipcsey György, Munkácsy-díjas szobrászművész alkotása.

Nyilvánvalóan Kövér László pl. a foci pályán és egy étteremben is házelnök, így Somorján is az, de mi most az emlékmű avatás szónokaként hívtuk meg. Ráadásul a Magyarország Kormánya egy fillért sem adott az emlékmű elkészítéséhez (mert nem is kértünk), ráadásul az esemény szervezéséhez sincs semmi köze. Azt is mi szerveztük.

Nem mehetünk el szó nélkül Ivan Korčok Facebook- bejegyzései mellett, hisz a csütörtöki bejegyzés pontjait elküldte a magyar külügynek. Röviden reagálnánk mindkettőre.

Az első bejegyzés szerint nekik a békés szomszédi együttélés az, hogy a felvidéki magyar közösség maradjon csendben, felejtsek el a múltat, s nyeljék le, hogy még mindig a megerősített beneši elvek szerint tekintenek ránk. Ha pusztán emlékezünk a megtörtént eseményekre/ tényekre (nem is azt követeljük, hogy kérjenek végre bocsánatot), az már a „békés időszak” megzavarásának számít. S ő beszél arról, hogy nekik ez fáj.

Zárójelben jegyeznénk meg, hogy a kisebbségi komplexusa kiváló jele, ha egy ilyen beszédet „odkaz”-nak és „poucenie”-nek hall ki a miniszter (azaz üzengetésnek és leckének), ráadásul a hibával való szembenézés helyett ez mind menekülési önvédelmi mechanizmus: visszatámadás, tagadás, projektálás.

A másik bejegyzés mellett sem mehetünk el szó nélkül.

Az 1. pontnál azt írja, hogy a szlovák kormány és a kormánykoalíció pártjai különböző módon ítélik meg a kitelepítések témáját. Érdekelne minket, hogy az meg hogy lehet, hiszen ezek történelmi tények. Feketén fehérén visszakövethetőek. A holokauszt témáját is különböző módon ítélik meg? Vagy a németek kitelepítését is?

2. Itt a miniszter azt írja, hogy csak reagál. Mire is? Mi is a baj Kövér László beszédével? Mert azt még egyik hosszúra nyúlt bejegyzésében sem sikerült kifejtenie. S arra miért nem reagált, hogy emlékművet avattunk Somorján? Hogy együttérez azokkal, a sokszor 8-10 tagú, nagyszülőkkal kiegészült családokkal, akiket mínusz 20 fokban marhavagonokba pakoltak, a csehországi piacokon kiállították őket, mint az állatokat, s válogattak közülük, mint a rabszolgák között? S miért nem tesz meg mindent, hogy a 2021-ben megszületett felvidéki magyar gyerekek ne háborús bűnösökként szülessenek meg?

3. Szerinte az ő országa nem Felvidék, hanem Szlovákia. Szerintünk pedig Felvidék nem Szlovákia. . Ahogy Dénesdorcsmisérd sem Dunajská Lužná, Túrócszentmárton sem Martin, Liptószentmiklós sem Liptovský Mikulás, vagy pl. Sároseperjes sem Prešov. Ahogy Esztergom, sem Ostrihom, Pécs sem Pätkostolie és Szeged sem Segedin.

Természetesen tudjuk, hogy olyan ország, hogy Felvidék nem létezik (egyelőre), de hogy ki mit hogyan nevez az mindenkinek a maga dolga. Ezért tiszteletben tartjuk, hogy ő Szlovákiának hívja a hazáját, ahol él, de ő pedig tartsa tiszteletben, hogy mi, és még több százezer magyar testvérünk Felvidéket használunk, s fogunk továbbra is használni. Egyre többen és egyre gyakrabban. Ideje lesz ebbe beletörődni.

4. Korčok miniszter leckéztetéséről beszél, miközben mi megemlékezésről, a történelmi eseményeinkről, tényekről. Itt összemossa a kitelepítéseket az országhatárok revíziójával, amiről itt nem volt szó, A Házelnök úr beszéde nem Trianon igazságtalanságáról szólt elsősorban. De ha már itt tartunk, 2021-ben senki sem vonja kétségbe, hogy a 19.-20- századi nemzetébredési időszak után ne lenne joguk a szlovákoknak saját államhoz. A gond azzal van, ahogy ezt elérték. Mert amíg a mai szlovákok nem ismerik el, hogy Benešék HAMIS adatokat juttattak el a békekonferenciára és így kaptak meg szintiszta magyar lakossággal rendelkező területeket Csehszlovákia létrejöttkor, addig nem tudjuk értelmezni az őszinte párbeszédre való felkérését.

5. Ez a pont a legfelháborítóbb. Ki kérte, hogy ne nyissunk meg érzékeny témákat? Igenis nyissuk meg. Igenis beszéljük át, szakemberek a szakemberekkel. Történészek a történészekkel. S ébredjenek végre rá, hogy ha a Magyar Királyságban a szlovákokkal rosszul bántak volna, akkor ma nem lennének szlovákok. Nyissuk meg a kényes kérdéseket és vessük össze őket. Nyissuk meg akár a csernovai sortűz témáját, de ugyanúgy az 1913-ban megjelent a Magyar Szent Koro-

na Országainak az utolsó hivatalos helységnévtárát, melyek közt volt radikális változtatás is és a községek alapítását, történetét gyakran teljesen figyelmen kívül hagyó torzítással. Bár az is igaz, hogy nem adtak teljes mértékben szlovák lakosságú falvaknak olyan nevet, hogy Szécsényifalva, Kossuthfalva, Grünwaldfalva. (De 1948 után szintizsita magyar településeknek adtak neveztek el Hurbanovo, Štúrovo, Gabčíkovo, stb. nevet. Vagy beszéljünk az Apponyi-féle törvényekről. Korčok miniszter elolvasta őket? Tudja mit mondott róluk Miroslav Kusý professzor úr? Azt, hogy gróf Apponyi Albert „elnyomó” iskolatörvényei egyáltalán nem említhetők egy lapon mindazzal, amilyen brutalitással 1945 után elűzték otthonaikból és kitelepítettük az itteni magyarok tízezreit.

6. Azt írja a miniszter, hogy ő kész bármikor beszélni a kényes kérdésekről, de ezt ne nyilvános üzengetéssel, előadásokban (??) tegyük. Mondja ezt pont ő, aki Kövér házelnök úr beszédére a Facebookon reagált. Ha baja volt Kövér beszédével, miért nem hívta fel pl. személyesen telefonon? Amit ő csinál, az nem provokáció, ő csak reagál, szerinte a magyar fél provokál azzal, hogy megemlékezik csendben, azzal, hogy a somorjaiak emléket állítanak megszegyenített és megalázott szeretteiknek.

De a legfontosabb, hogy a miniszter tényszerűen HAZUDIK, mert bár ide nem írhatjuk le a pontos számát, de a magyar külügyminisztérium július 27-én egy szóbeli jegyzékben tájékoztatta a szlovák külügyet a házelnök somorjai látogatásáról. Ez azt jelenti, hogy az egész Facebook-hisztije megjátszott, és csak arról szól, hogy nem tudta elviselni: Kövér László a mi meghívásunknak tett eleget, mikor a FELVIDÉKI Somorjára érkezett, s azért tette ezt, mert arra kértük, mondjon beszédet az emlékmű avatásán.

Szervezetünk érdeklődve figyelte azt is, hogy az Összefogás elnöke, Mózes Szabolcs az emlékmű padjáról jelentkezett be két nappal az avatás után, hogy elmondja véleményét Korčok miniszter Facebook-bejegyzéséről. De így legalább már az ő facebook oldalán is szerepel az emlékmű, mert bár naponta több bejegyzést is létrehoz, a Somorjáról Kitelepített Magyarok Emlékművéről – valamiért addig – nem „büszkélkedett.” Vannak tippjeink, hogy miért.

Ugyanúgy érdekes a Most-Híd részéről Solymos László bejegyzése, melybe a párt megalakulásától kezdve, feszültségmentes 10 éven keresztül mindent gondosan belefoglalt, csak azt felejtették el leírni, hogy a Most-Híd 2 + 4 évig kormányon volt, mégpedig úgy, hogy NEM kérte a dekrétumok eltörlését és a bocsánatkérést sem, illetve ezek teljesítését nem adta a kormányba lépés feltételként. Mennyire hiteles akkor egy ilyen nyilatkozat, ha nem azzal kezdődik, hogy „bár mi 6 évig kormányban voltunk, sajnos nem tettünk semmit azért, hogy eltöröljék Beneš magyar és németellenes törvényeit, illetve, hogy bocsánatot kérjenek azért, hogy megszegyenítve, megalázva, erőszakkal hurcolták meg őseinket.”?

Szervezetünk ellenben azt gondolja, hogy itt az ideje annak, hogy MI, FELVIDÉKI MAGYA-

ROK összeczárjunk. Bár az előző kritikákat fenntartjuk, azzal, amit Mózes Szabolcs mondott, egyetértünk, és helyesnek gondoljuk.

Ugyanez érvényes a Most-Híd bejegyzésére. Bár a párttal, a megalakulásával és 10 éves tevékenységével problémáink vannak, de amit a nyilatkozat végén a jogfosztottságokról írtak, nevezetesen, hogy ezt „az időszakot csak egyféleképpen lehet méltósággal lezárni, ha a szétszakított családokat, az otthonaiktól megfosztott, vagonokban kitelepített és deportált embereket Szlovákia megköveti,” az szokatlanul konkrét és meglepő megnyilvánulás Solymoséktól.

„A bűn nem akkor teljese-
dik be, amikor elkövetik, ha-
nem akkor, amikor elfelejtik.
Amit a felvidéki magyarság
ellen 1945 és 1947 között el-
követtek, az Isten és ember
előtti bűn volt. Ha az áldozat-
ok utódai elfelejtik az előde-
ik ellen elkövetett történelmi
bűnöket, akkor a bűnök a jö-
vőben megisméltődhetnek,
és az utódok ismét bármikor
védtelen áldozatokká válhat-
nak.”

Kövér László, Méry János és a somorjai Via Nova további tagjai

Lehet-e úgy béke egy or-
szágban, ha lakosainak egy
része lelkében nincs béke?

Márpedig a felvidéki magyarság lelkében a világháború utáni meghurcoltatások miatt aligha lehet béke.

Nem is lehet, hisz dédszüleinket, nagyszüleinket kitelepítették, meghurcolták, 100 éve próbál-
nak tőlünk megszabadulni. De megbánást máig nem láttunk.

Mi, pedig, a Via Nova Somorja Ifjúsági Csoport tagjai nem felejtünk. Nem felejtjük el azt a gyalá-
zatot s megaláztatást, ami szüleinket, nagyszüleinket és dédszüleinket érte, amikor, kitelepítették
és deportálták őket Felvidékről.

És azért állítottuk fel ezt az emlékművet, hogy az ő szenvedésüket soha senki se feledje el.

A szervezet nevében
Méry János, elnök

Valami eltört...

Ahogy régen, úgy a mai, világhálós korunkban is igaz, hogy minden csoda három napig tart, lassan lecsendesülnek a „somorjai hullámok” és a Felvidéken visszatér minden a régi kerékvágásba, azaz nyaralunk, fesztiválozunk, vigadunk, és utána végre rendezzük a sorainkat is. Nagyon csob-

bantak pár napja a közéletünk langyos állóvizébe „dobott” kőkofferek, és a poshadt vízből bizony jócskán fröccsent a szlovák külügyminiszter patyolatfehér ingére is, nem is hagyta azt szó nélkül.

A V4 nevű csónakban együtt evezünk már évek óta, nem titok, hogy az irányt és a legnagyobb lapátot a magyar kormány tartja, de a lengyelek és a csehek is becsülettel eveznek, valahogy a szlovákok azok, akik sosem markolják igazából azt a lapátot, mintha csak mímelnék az evezést, épphogy érintik a lapátjukkal a vizet, s közben a hátunk mögött Brüsszel felé integetnek...

Helyettük is lökött egyet a csónakon Kövér László Somorján a saját evezőjével, és hát ilyenkor törvényszerű, hogy aki derekasan evez, annak a lapátja beleakad egy-két mélyebben megbúvó hínárba, hiszen a felszínen fecsegő „ilyen jó még sosem volt a viszonyunk” ellenében a vízfelszín alatt hallgat a mélyben több százezer felvidéki magyar, a kollektív billoggal ellátott múltbéli fájdalom.

Magyarország ennek tudatában van, de így is mindent megtesz azért, hogy a szlovák ne ellenségnek, hanem partnernek tekintse a magyart. A felvidéki magyar közösség is partnere a magyar kormánynak ebben a munkában, hiszen tudjuk, látjuk, hogy mi a végső, visegrádi cél. Nem is tudnak mit kezdeni a szlovákok ezzel a gyakori budapesti baráti öleléssel, forró partneri kézfo-gással, sokszor az az ember érzése, hogy szinte várják azt a helyzetet, amikor – amolyan frusztrált önigazolásként – feszültséget lehet gerjeszteni, hogy ugye ők tudják, hogy a magyarokkal jobb vigyázni...

Az ilyen helyzetekben, a közös célunk érdekében mi, felvidéki magyarok csak nyelünk egyet és józan rálátással tesszük a dolgunkat, igyekszünk nem beleállni a művileg generált konfliktusokba, de engedjék meg, hogy ha ideje van a fájdalmaink megélésének, akkor azt megteheszük, méltósággal. Ez történt Somorján is a közelmúltban, ahol disztíngvált módon jeleztük a szlovák-

ság felé, hogy bizony mi is érző és értő emberek vagyunk, akikben elevenen élnek Beneš dekrétumai, s ez így nem jó. Senkinek se jó.

Somorja után valami megint eltört. Az a tojáshéj vékonyságú bizalom, amelyet 2010 óta igyekeznek Magyarország erősíteni a szlovákság irányába.

Valakiknek az az érdekük, hogy itt időnként mindig eltörjön, betörjön valami, vagy egy fiatal magyar fiú koponyája a DAC stadionban, vagy egy vizsgára siető magyar lány feje a városi parkban.

Reméljük, hogy a somorjai kőkofferek nem fognak az éj leple alatt eltörni...

Papp Sándor/Felvidék.ma

Kiűzetés 1945–46 (megfosztva, megalázva)

Valószínűleg 2021 augusztusának elejére majd úgy fogunk emlékezni, mint arra a politikai időszakra, amikor a szlovák–magyar viszonyrendszerben támadt némi forgószél. A kiváltó ok – mint bizonyára közismert – egy somorjai emlékmű, mely a történelem máig megoldatlan és elhallgatott tényére, a magyarság csehszlovákiai kitelepítésre emlékeztet. Az emlékművet augusztus 2-án avatták, avattuk fel.

A sors úgy hozta, hogy kerek öt nappal később egy újabb kitelepítésnek mementót állító rendezvényen vehettem részt, mégpedig Máriakálnokon (németül Galling). A Mosonmagyaróvár szomszédságában fekvő települést sem kerülte el a világegés utáni átrendeződés. Igaz, itt a németek voltak azok, akiket házaik, szülőföldjük elhagyására kényszerített az akkor formálódó szovjet (kommunista) rendszer.

Nem kívánok történelmi kérdésekkel foglalkozni, csupán arra szeretnék rámutatni, hogy az egymástól légvonalban alig 20 kilométerre lévő két kitelepítési emlékmű nagyon hasonló emberi, családi és közösségi sorsokat szeretne az emlékezet láthatártalan „felhőjébe menteni”. A két emlékműnél viszont érzékelhetővé váltak fontos eltérések is.

Amíg a somorjai miatt „felpezsdült” a politikai élet, addig a máriakálnoki biztos, hogy nem csap hullámokat. Hogy miben kereshetjük ennek az okát?

A válasz sokkal, de sokkal egyszerűbb, mint azt gondolhatnánk. A történelmi tények feltárára, vállalása, önmagunk, közösségünk és nemzetünk elé tárása a megfelelő társadalmi-politikai út. Amíg a szlovák elit „egy lezárt, elfeledett” történetként határozza meg a kitelepítést, melyet

nem ildomos felemlegetni, sőt rá se kell mutatni, addig a „gallingi” avató beszédek egy másik szemléletet mutattak be. Egy olyan eszméiséget, mely tisztázza, hogy a történelem viharos időszakai tanulságot szolgáltatnak a mai kor emberének.

Egyszerűbben, ha rossz is volt, meg kell beszélnünk, a vétkeseket nevesíteni kell, az elkövetésért bocsánatot kell kérni, a szenvedő félnek pedig meg kell bocsájtania. Ez lehetne a méltó út, így lehet békességet teremteni. Ezt érdemelné a somorjai emlékmű léte és avatása is. Hiszem, hogy mi, magyarok meg tudunk bocsájtani – talán belsőleg már meg is tettük, viszont – ugyanúgy, ahogy a pozsonyi parlamentben a németek esetében már pár évtizede megtették –

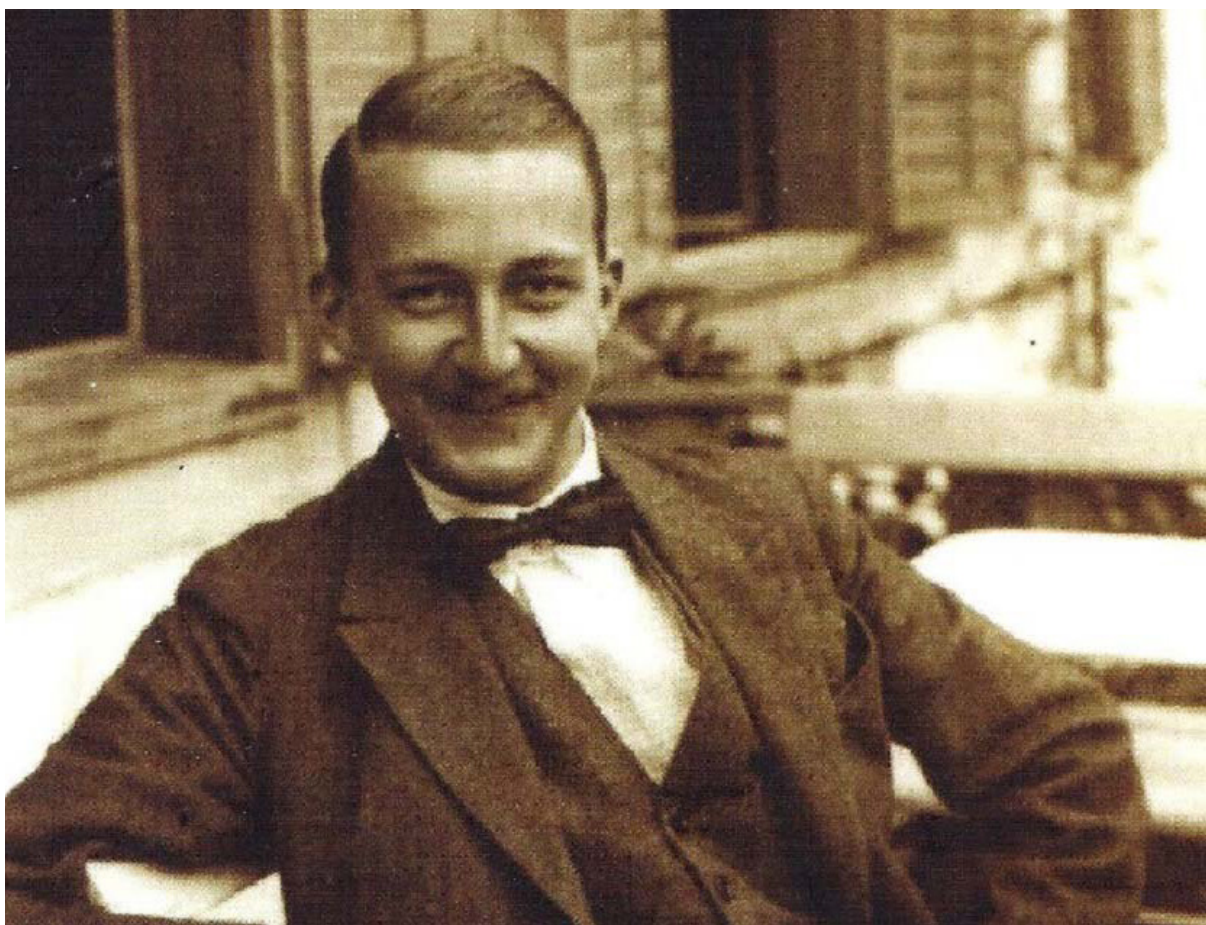
várjuk a bocsánatkérés nemes gesztusát és azt, hogy végre a pozsonyi elit is kimondja: a kollektív bűnösség akkor és most sem elfogadható!

A kitelepítési emlékművek jelek, melyek emlékeztetnek. Ahogy Máriakálnokon a megyei önkormányzat elnöke megfogalmazta, „nemcsak a borzalmakra, hanem a megbocsájtásra is emlékeztetnek minket”. Javaslom a szlovák politikai elitnek egy pozsonyi kitelepítési emlékmű létrehozást, melynek avatásánál közösen tudnánk a borzalmakra emlékezni. Ez hozná el a közös megbocsájtást és nem a csúsztatásokkal teletűzdelt internetes bejegyzések.

Higgyék el, a jó példa sokkal közelebb van, mint azt hinnénk!

(Megjegyzés.: írásom címe megegyezik a máriakálnoki németek 2021. augusztus 7-én felavatott kitelepítési emlékművének feliratával.)

Öry Péter/Felvidék.ma, 2021.08.08.

Iránytű vagy egy letűnt kor eszméje?

Egy anyaországi magyar fiatal vallomása Esterházy János szellemi hagyatékáról

Esterházy János életművét áttanulmányozva, az a felismerés született meg bennem, hogy az ő története az elvű útkövetésről szól. A sors számtalanszor felkínálta neki az egyszerű, gondtalan élet lehetőségét. De ő tudta, hogy számára nem járható az olyan egyszerűnek nevezett út, mely gyávasággal van kikövezve. Esterházy hagyatékát tehát a legjobban az őseitől örökölt és neveltetésében megfogalmazott, soha fel nem adott sziklaszilárd keresztényi hazaszeretete tükrözi.

Esterházy János tanult, értelmiségi, vagyonnal rendelkező ember volt, így megtehetette volna nemes egyszerűséggel, hogy pénzét és tudását önző célokra fordítsa. Ezzel gondtalan és biztonságos életet biztosíthatott volna a maga számára, de ez az fölényes úri gondolkodás soha nem jellemezte sem őt, sem pedig családját. Esterházy hagyatéka összességében felfogható a felvidéki magyarság iránt tanúsított állhatatos tenni akarás és példaadás együtthatójaként is, de szerintem

ennél jóval gazdagabb tartalommal bír. Az ő hagyatéka ugyanis nemcsak a felvidéki magyarság, hanem az egész magyar nemzet számára szolgál példaként.

Igaz ugyan, hogy személyét és életművét leginkább a felvidéki magyarság érdekében kifejtett munkássága határozta meg, hiszen mindig is a felvidéki magyarok érdekeit képviselte, viszont az ő szellemi, lelki öröksége jóval túlszárnyalja ezeket a kereteket.

Az Esterházy-hagyaték nem sorolható be egy letűnt kor elavult eszméi közé, mert az örök érvénnyel bír. De ha csak annyit jegy-zünk meg mindebből, hogy ő a nemzetért élt és halt mártírhálát, megfosztjuk önma-gunkat attól a felismeréstől, hogy az Esterházy János által a felvidéki magyarság megmaradása érdekében kifejtett küzdelem igazsága ma már egy egész nemzet megmaradásának szorongató kérdéseire is választ tud adni.

A hagyaték eszméje ugyanis két fő részből áll, a keresztényi hitvallásból és a hazaszeretetből. Ennek elsajátítása ma is békés erőt adhat nekünk a mindennapokban.

Soha nem szabad gyűlölnünk a más értékeket valló nemzeteket, de ragaszkodnunk kell a saját identitásunkhoz. A hagyományok és a felmenőink bölcsessége kitartást ad és útmutatásul szolgál a mindennapokban, hogy tudatosítsuk, miért és mivel kell megküzdenünk saját megmaradásunk és jövőnk érdekében.

Ezek az értékek a nevelés által generációról generációra szállva szolgálhatják a magyarság jövőjét. Így kell ma is látnunk és értelmeznünk Esterházy János életét és példamutatását, melynek öröksége halála után is megtartja értékét és napjainkra egyre inkább aktuálissá válik. Gróf Esterházy János öröksége egy olyan kiemelkedő tanítás a mai magyarok számára (bárhol éljenek is) mely a hazaszeretet fontosságáról szól, s amely megmutathatja, milyen erős támaszt tud nyújtani számunkra a keresztény hit és a nemzeti öntudat. Ezek az értékek ugyanis Esterházy tanítását igazolva, valóban minden korban megállják helyüket és iránytűként, kapaszkodóként szolgálhatnak számunkra napjainkban is. Jómagam ezért is szeretnék Esterházy János eszmeiségének hírvivője lenni és remélem egyre több magyar honfitársam osztozik velem ebben a felismerésben.

Mészáros János/Felvidék.ma, 2021.09.08

Klus a történelem legsötétebb időszakára emlékezik – épp csak annak egyetlen fénysugarát felejt el megemlíteni

A szeptember 9-i szlovákiai holokauszt-emléknap kapcsán Martin Klus, a kisebbségek iránt érzett odaadásáról ismert szlovák külügyi államtitkár a kormány által tegnap elfogadott nyilatkozatra hivatkozva sajnálkozását fejezi ki a szlovák állam által elkövetett bűnök miatt.

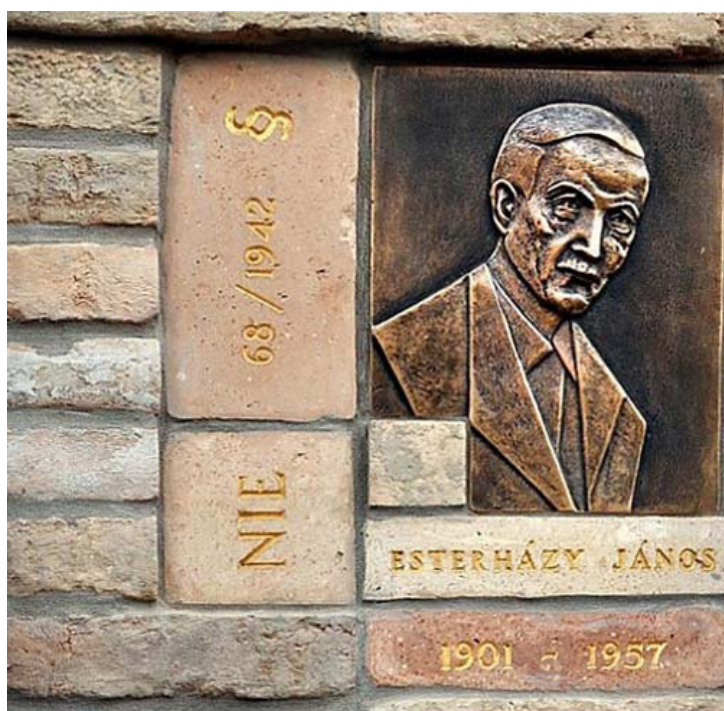
A nyilatkozat arról szól, hogy a Szlovák Köztársaság kormánya „ma erkölcsi kötelességének érzi, hogy nyilvánosan kifejezze fájdalmát az akkori államhatalom által elkövetett bűnök, különösen a zsidó származású polgárok alapvető emberi jogait és szabadságait korlátozó szegyenletes rendelet 1941. szeptember 9-i elfogadása miatt”.

Ahogy azt Martin Klus is nagyon precízen megjegyzi: Európa legdurvább zsidóellenes intézkedéséről volt szó, maga a Führer is megemelhette tányérsapkáját.

Éppen csak egyvalamiről, pontosabban egyvalakiről feledkezett meg az államtitkár úr, nyilván véletlenül. Mégpedig arról, hogy az első önálló szlovák állam mélyúri sötétjében csupán egyetlen fény pislákkolt, egyetlenegy bátor és igaz ember volt, aki nemet mert mondani az embertelenségre. Ez pedig Esterházy János volt, akit a Klus-félék s az általa reprezentált mai szlovák állam jelenleg is háborús bűnösnek tart.

Ez azonban nem zavarja Martin Klust és hazug, kettős mércével mérő csapatát – ahogy ő nevezi: a Diplomáciai Főosztályt – hogy telekürtölje a világot az arcpirító hazugsággal, miszerint Szlovákia az ENSZ, az Európa Tanács, az EU és az EBESZ tagjaként „régóta és következetesen képviseli a tolerancia eszméit”.

Kollektív bűnösség és tolerancia eszméi.
Jó éjt, Szlovákia!

Szűcs Dániel, Felvidék.ma, 2021.09.09.

A kínlódás véget ér vagy folytatódik?

A felvidéki magyar politika senyvedése

Duray Miklós jegyzete

A látszólagosan egyesülő három felvidéki magyar politikai szervezet (Magyar Közösség Pártja, Most-Híd, Összefogás) 2021. október 2-ára tűzte ki alakuló kongresszusának időpontját. Éppen ideje, mert ha nem is lesz előrehozott parlamenti választás Szlovákiában, akkor is két év múlva négy közösségi választás szakad a társadalom nyakába.

A felvidéki magyar politikának a köztámogatottsága azonban soha nem látott mélyponton van, a magyar közösség politikai közgondolkodása pedig szét van marcangolva.

Szeptember közepén az AKO ügynökség már az egyesülő magyar párt néven mérte a támogatottságot, és még mindig messze elmaradt a parlamentbe való bejutás ötszázalékos küszöbétől (3,8 % volt, egy hónappal korábban 3,3 %), noha volt olyan időszak, még tizenöt éve, amikor közelítettünk a 12%-hoz.

Pontosan tudjuk, hogy kik voltak a közösség szétverői, mi okozta a széthullást. A főszerepet mindig az egyéni vagy a kiscsoportérdek játszotta és mindig ugyanazok tűntek fel a háttérben. Harminc év nagy idő, de ha mögöttük áll, most már vagy húsz éve, a kőolajfinomítók és a termékeikkel kereskedők pénze és az ezekkel összekacsingató kormányok is, akkor a közösségi érdekérvényesítésnek alig van esélye.

A nagy fordulat 2006-ban következett be, amikor az MKP nem került be Robert Fico első kormányába. Ennek ismerjük az okát. Az MKP-ban szerveződő, illetve az MKP-t lenyúló gazdasági érdekcsoportok meg akarták szerezni az új kormányban a közlekedésügyi tárcát, hiszen ott lehet legtöbbet lenyúlni. Én ezt tapasztalatból ismerem, hiszen több mint egy évtizedig egy híd- és útépítő vállalatnak voltam a főgeológusa, de a beruházásokat megvalósítók soha nem tartották be a szakmai utasításokat. Ha betartják, nem lophatnak.

Ez ugyan egy margóra illő megjegyzésnek számít, de ez áll az MKP 2007-2009 közötti szétverése mögött is. Amikor Bugár Béla elbukta a pártelnöki választást, egyik kliense nemsokára a tiszaujvárosi vegyi művekben kapott végkielégítést. Ami nem azt jelenti, hogy néha nem tűnt fel a felvidéki háttérben. A lényeg az, hogy aki ennek a kliensnek biztosította a további érvényesülését, ha már nem lehetett Szlovákia közlekedésügyi minisztere, bírta rá Bugár Bélát a pártszakításra.

Van ennek a helyzetnek egy tragikus előjátéka, Malina Hedvig megveretése 2006. augusztus 25-

én. A megverését megtervezték. Otthonról követték őt a tettesek, és olyan helyen verték meg Nyitrán, ahol nem lehetett bizonyítani a tett tervezettségét. Nem azért verték meg Hedviget, mert magyarul beszélt, hanem ezt lehetett okként feltüntetni és az ügyet az MKP-s érdekcsoport törekvéseit elutasító Fico új kormányával szembe állítani.

Nem elhanyagolható, hogy a Slovnaft-Mol érdekeltségében álló ügyvédi iroda ügyvédje lett a védője, aki semmire sem ment az ügy tisztázásával. Hedvig a felvidéki magyar politika gazembereinek lett az áldozata. Sajátos, hogy nem sokkal ezután alakult meg Bugár Béla új pártja és mögötte ugyanazok álltak, akik okozói voltak mind a felvidéki magyar politika bukásnak, mind Hedvig megverésének.

Vissza a mába! Kik akarnak és kik fognak egyesülni 2021. október 2-án?

A Magyar Közösség Pártja, ahonnan az összes eddigi felvidéki magyar közéleti szenny már régen kiszakadt. A Most-Híd, amely 2009-ben szakadt ki az MKP-ból, igaz, hogy személyileg némileg, de nem elégségesen megtisztult. Valamint az a csoportosulás, amit ma Összefogásnak nevezünk, de semmi köze a felvidéki magyar szervezett közülethez.

Példa erre a 2015 júliusának közepén induló ún. gombaszögi tábor, ami akkor Krasznahorka Váralján került megrendezésre. A megnyitására Németh Zsolt Fidesz politikust kérték fel. Zárómondata arra utalt, hogy rövidesen parlamenti választás lesz Szlovákiában és reméli, hogy az ittlévő fiatalok az MKP-ra szavaznak. Óriási fujjózás és füttyögés volt erre a válasz, majd a szó szerinti elhatárolódás. Ez a társadalmi háttere az egyesülésben résztvevő harmadik csoportnak, szervezettsége szerencsére elhanyagolható, de rombolni tud. Sajátos, hogy gazdasági hátterét ugyanazok alkotják, akik Bugár Béla pártszakítása mögött álltak 2007 és 2009 között.

Ennek a vázlatos leírásnak sajnos van folytatás, ami a mában gyökerezik.

Miért nem lesz működőképes ez az egyesülés?

Az egyik fő oka a szerkezeti fölépítése.

Három olyan, belső önállósággal rendelkező egységből-platformból áll össze, amelynek külön-külön vétóhoz hasonló jogállása van, és ha a három között nem alakul ki egyetértés megbénul a tevékenység.

De erről az egyesülés után érdemes beszélni, mert lehet, hogy a gyakorlat mégis az észszerűséget fogja érvényesíteni.

Feltételezhető, hogy a soron következő parlamenti képviselő választásig látszólagos nyugalom fogja uralni a felvidéki magyar politikát.

(Duray Miklós írása megjelent a Bécsi Napló 2021. évi szept-okt számában/Felvidék.ma)

Felvidéki magyar álom

Az összes felvidéki magyar párt, mozgalom, szerveződés egy szövetségben tömörülve lezárja az elmúlt, bő egy évtized szomorú és zavaros megosztottságát. Minden választott és önjelölt vezető leteszi az egymás ellen fordított fegyvert és választ magának egy olyan számat, amely a legjobban illik a kezébe, és együtt elkezdik művelni a magyar ugart.

A magyar polgármesterek és önkormányzati képviselők megalakítják azt az önkormányzati parlamentet, amely egyedi erőt fog képviselni Szlovákiában. Politikai és szakmai erő lesz ez.

A civilek létrehozzák a Szövetséggel karöltve a Csemadok, a Kerekasztal és az összes többi országos szervezet koordinálásával azt a hálózatot, amely majd egy erős magyar érdekvédelmi hálózattal köti össze a legkisebb magyar falucskát is a legnagyobb magyar városainkkal.

Ez a civil érdekvédelmi szövetség a Szövetséggel együtt újakezdi az építkezést a felvidéki magyar régiókban. Bevonja a folyamatba azokat a szórványfalvakat is, ahol már nincs szervezett politikai és/vagy társadalmi élete az ott élő magyarságnak. Senkit nem hagynak az út szélén!

A párt és a szövetséges szervezetei közösen kimondják: az elkövetkező harminc év nem a fogyásunk, a viszályaink harminc éve lesz, hanem a békés építkezés, az erősödés, a gyarapodás, tehát a sokrétű fejlődésünk harminc éve lesz.

Ehhez a célhoz, feladathoz mindenki hozzáteszi a szaktudását, erejét, kreativitását és a szívét-lelkét. A rendelkezésünk álló szakembereinkkel együtt megszületik egy országos kezdeményezés, amelynek lényege, hogy minden település és minden aktív magyar ember bevonásával elkészülnek azok a tízéves magyarságfejlesztő tervek, amelyet aztán helyi és járási szinten az ott élők közösen, éves akciótervekre lebontva megvalósítanak.

A Szövetség olyan tenni akaró fiataloknak ad teret, akik frissességet, újszerűséget hoznak az érdekvédelmi politikánkba, ezzel a kereszténységükre, a vidék megtartó erejére, a családra, az erkölcsre, a magyar szolidaritásra és a nagy elődeink örökségére alapozva fogják szolgálni a közösségünket, akik nem a magyarságunkból, de a magyarságunkért akarnak élni.

Szabad-e álmodnunk még ilyen korban, hiszen annyi mindent megéltünk már 1989 előtt, és főleg után. Álmodozni nem szabad, de álmodni új, merész dolgokat mindig is kellett és most is kell, mert az álmokból születnek a gondolatok és a tettek. Álmok nélkül nincs jövőnk.

A felvidéki magyar nép a portáján az idén is féregirtással kezdte a tavaszt, majd nyáron betakarította a termést, most pedig készül a télre, tehát éli az életét. Időnként érzékeli a politikát, a társadalmi mozgásokat is. Érzékeli és értékeli.

Ha azt látja, hogy továbbra sem változik semmi a javára, ha továbbra is csökken a magyar élettere, akkor csendben elfordul majd az őt képviselő magyaroktól. Nem fog forradalmat csinálni, a kurázsit már kiölték belőle, inkább csendben kivonja magát mindenből, mert nem akar túsza lenni a megcsontosodott berendezkedésnek.

Nem akar a saját elitje túsza lenni. Mivel békés fajta, hát úgy tiltakozik majd, hogy kilép a közösségből, otthon marad, vagy átáll a szlovákokhoz, mint ahogy azt tették már eddig is sokan.

Jól gondolja hát meg minden párttag, hogy miként dönt, amikor majd hamarosan döntenie kell a közös pártunk irányvonaláról. Nem lehettek kannibálok, akik önző éhségükben felfalják a saját népüket!

Sokan vagyunk, akik még mindig hisznek abban, hogy nemcsak rólatok, döntéshozókról, hanem mindnyájunkról szól ez az egész történet. Ne játsszátok el ezt a bizalmat, mert ez a szem már nagyon gyenge a láncban. Cselekedjetek!

Papp Sándor/Felvidék.ma, 2021.09.13.

A Szövetség elnöksége

Megalakult a Szövetség

Október másodikán, szombaton tartotta alakuló kongresszusát Somorján az egyesült magyar párt, a Szövetség. Ezzel együtt az elődpártok – a Most-Híd, az MKP és az Összefogás megszűntek. A maratoni hosszúságú ülésen az új párt elnökévé Forró Krisztiánt, alelnökévé Mózés Szabolcsot, míg az Országos Tanács élére Sólymos Lászlót választották a küldöttek.

A kongresszust követő sajtótájékoztatón a párt három vezetője az elnökségi tagok jelenlétében értékelte a választás folyamatát. Forró Krisztián, a Szövetség elnöke értékelő beszédében a pillanat jelentőségének hangsúlyozása mellett elsősorban a türelemre fókuszált. Amire a pártszervezés mellett a továbbiakban is nagy szükség lesz. A felvidéki magyar közösségtől is türelmet kért, mert megerősítésre van szükségük.

Emellett kiemelte, hogy bizalomra is szükség van, mind a párton belül, mind a szlovák politikai szereplők irányában. Véleménye szerint ugyanis a sikerességhez partnereket kell keresni.

Sólymos László megköszönte a felvidéki média türelmét, bár elismerte, hogy hosszú volt az út, de az eredményt tekintve az a lényeges, hogy megalakult a közös párt. Ő is egy új kezdetnek értékelte a jelenlegi pillanatot. Elismerte, hogy kompromisszumok árán formálódtak és az idő

A Szövetség alakuló kongresszusa, Somorján

igazolhatja, ezek a megegyezések elég erősek lehetnek ahhoz, hogy ezt a pártszövetséget megtartsák. Kiemelte, meggyőződése szerint az itt élő nemzeti közösség számára komoly eredményeket lehet elérni. Hiszen szüksége van a régióknak erre a szövetségre.

Mózes Szabolcs ezt a napot az újrakezdés napjaként fogalmazta meg. Viszont azt is kiemelte, hogy a Szövetség csak akkor lesz sikeres, ha nem csak az egységről szól, hanem a tartalommal való megtöltésre helyezik a hangsúlyt. A célok kapcsán fontos egy ütőképes, ambiciózus program kialakítása, megvalósítása, aminek véleménye szerint társadalmi vitákban kell kialakulnia.

A Szövetség működését tekintve a platformokban való politizálás útját választotta, ami számos kérdést vet fel a hosszútávú működést illetően. Ám Forró Krisztián arról is beszélt, hogy egységes politikai üzenettel kívánják megszólítani a választókat. A parlamentbe jutás pedig eszköz a sikeres érdek-,képviselőihez, nem pedig a párt célja.

SZÖVETSÉG

MAGYAROK. NEMZETISÉGEK. RÉGIÓK.

Európa visszaszerzése

A fenti címen tartott előadást az Európai Civil Együttműködési Tanács 2021. október 15-én rendezett budapesti konferenciáján Gubík László, a Szövetség a Közös Célokért és a ViaNova elnöke, az Esterházy Akadémia alapító igazgatója. Beszéde a jövőnk tartó három alappillér köré épül: kereszténydemokrácia, regionalizmus, őshonos közösségek védelme. Az alábbiakban az előadás szövegének szerkesztett változata olvasható.

A „kassai polgár”, Márai Sándor, a tardoskeddi „fehér Pelé”, Szikora György és a Zobor-vidéki vértanú, Isten szolgája Esterházy János földjéről érkeztem önökhöz. Felvidéki magyar vagyok. Hiszem és vallom a székely Tamási Áron örök érvényű gondolatát: „Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne”. Én a Felvidéket tartom otthonomnak. Ideszületésem által lettem és maradtam magyar és európai.

Születésünk és származásunk ugyanis mindannyiunkat meghatároz. Engem kétszeres kisebbségi léttel ajándékozott meg. Számbeli kisebbségi sorsba kerültem Csehszlovákiában született magyarként és a csallóközi, bodroglői vagy dél-gömöri honfitársaimmal ellentétben szülővárosomban, Léván és régiómban, a történelmi Bars térségében is mindig kisebbségben éltem. Ezt az állapotot viszont nem átokként, hanem áldásként éltem meg gyermekkoromban, ha úgy tetszik, megedzett.

Már diákként felfedeztem általa azt a három értéket, melyekre Európa épül, és melyeket az „öreg kontinensnek” soha nem lenne szabad elfelednie. Ez a három fogalom adja előadásom központi gondolatát. Velük Európa a műveltség és gazdagság földje maradhat, nélkülük a világ értéksemleges szürke zónájává silányul.

Kereszténydemokrácia. Regionalizmus. Óshonos közösségek védelme (csúfolt nevén: kisebbségvédelem). Ezek birtokában az anyagi gyarapodásunk nem válik harácsolássá, a műveltségünk megőrzése pedig céltalanná.

Kezdjük hátulról, az **óshonos közösségek védelmével**.

Léva kilenc általános iskolája közül az egyetlen magyar tanítási nyelvű oktatási intézménybe, majd az egyetlen olyan gimnáziumba jártam, melyekben anyanyelvemen tanulhattam. Ha ez nem adatik meg, ma más ember vagyok és csorbulna európai mivoltom egyik alappillére is, a nemzeti önazonosságom. Hálás vagyok mindeztért, de ez nem többségi nemzet által nyújtott könyöradomány, hanem jár, sőt ennél több is megillet. Mert milyen Európa az, amely nem szorgalmazza és garantálja saját nemzeti közösségeinek gyarapodását, az aktuális államhatároktól függetlenül? Gyenge Európa.

A Magyar Országgyűlés elnöke, Kövér László augusztusban többek között a következő szavak kíséretében avatta fel a felső-csallóközi Somorjáról kitelepített magyar és német polgárok emlékművét: „A szülőföld otthonosságának megőrzéséhez, illetve az anyanyelvhez és a nemzeti kultúrához való jog képezze tartalmát egy új emberi jognak, a nemzeti önazonossághoz való jognak, és ezt emeljük az egyetemes emberi jogok részévé.”

Mélységesen egyetértek e gondolat tartalmával, többé ugyanis nem lehetne relativizálni és a tagállamok bölcs nagyvonalúságára vagy ellenkezőleg, nemzetállam-építő szándékaik beteljesítésére hagyni az óshonos nemzeti és nyelvi közösségek ügyét.

Több mint 50 millió uniós polgár, minden hetedik ember az EU-ban ilyen sorsban él, nagy részük elhibázott politikai döntések és minden előrelátást mellőző, bosszú vezérelte békediktátumok következtében.

Európa nem nekik, hanem saját magának tartozik egy átfogó, az óshonos nemzeti és nyelvi közösségek státuszát, jogvédelmét és anyagi támogatását is elősegítő szabályrendszer megalkotásával. Szégyenletes, hogy idén januárban a Nemzeti Kisebbségvédelmi Kezdeményezés (Minority Safepack) elutasításával az Európai Bizottság elhárította magától e nemes és szükséges feladattal járó felelősséget, megcsúfolva a közvetlen demokrácia intézményét és semmibe véve egymillió európai ember akaratát.

Engedjenek meg egy további, részben személyes, ugyanakkor általános erővel bíró példát: a kis-

lányom 3 éve még mindig háborús bűnösök leszármazottjaként született. Komáromban, a magyar–szlovák határon. Ilyen továbbra is előfordulhat a 21. században. Nem elgondolkodtató ez egy kicsit? Ha már Európa jövőjéről beszélünk, akkor kénytelen vagyok megjegyezni, hogy én egy olyan Európát képzelek el, amely nem törődik bele, hogy csecsemők közvetve háborús bűnösök legyenek.

Semmi más nem kell hozzá, csak hogy felejtünk el háborús győztesekként és vesztesekként tekinteni egymásra. Mert ha ez nem következik be, akkor a jövőt mindannyian elveszítjük.

Megértem azt, hogy Edvard Beneš elnöki rendeletei a második világháború utáni csehszlovák államiságot meghatározó jogszabályok, és mint ilyenek, jelentős szerepet töltenek be a mindenkori cseh és szlovák közjogban.

De egyrészt Csehszlovákia nincs többé, másrészt a háború óta eltelt lassan 8 évtized, harmadrészt annak a 13, egész népcsoport kollektív bűnösségét kimondó rendeletnek –mely nyíltan sérti a diszkrimináció tilalmának, a tulajdon sérthetlenségének, a kényszermunka tilalmának elvét és még számos, az Európai Unió Alapjogi Chartájában is megfogalmazott jogelvet – az eltörlése, a megfelelő szintű bocsánatkérés és a vele járó rehabilitáció kíséretében tényleg olyan lehetetlen feladat?

Mert én olyan Európát akarok, ahol az ilyen megbélyegzés nem lehet értelmezés kérdése, vita tárgya, vagy egy szőnyeg alá söpörhető dolog, hanem annak rendezése magától értetődő és természetes kötelességünk.

Európainak lenni ugyanis egyet jelent azzal is, ha vállaljuk hibáinkért a felelősséget, és nem az öncélú, rövid távú hasznot hozó, hanem az igazságos, tartós békét és jólétet eredményező döntések meghozatalára törekszünk. Ennek pedig egyik legfontosabb területe pont az őshonos közösségek jogainak kiemelt kezelése, ezért merem nevezni a rájuk, ránk vonatkozó kisebbségvédelmet Európa jövője szempontjából a 3 legfontosabb pillér egyikének.

A következő pillér a regionalizmus.

Szülővárosomban gyorsan felfedeztem a regionális identitás erejét. Én sosem leszek szlovák, a szlovák barátom sosem lesz magyar, de mindketten ugyanannyira barsinak, adott esetben Garam mentinek tekintjük magunkat.

A regionalitás az európai népek közös nevezője. És erre a felismerésre európai politikát lehet és kell is építeni. Természetesen ezzel nem azt szándékozom mondani, hogy a nemzeti öntudat feleslegessé válna, mert azt semmi nem pótolhatja. Mindössze arra utalok, hogy a földrajzi, tájegységi, életmód- és szokásrendbeli azonosságok is formálják a kollektív tudatot és természetes rendezőelvévé léphetnek elő.

A regionalizmus jelentkezhethet államon belül, államhatárokon túl vagy adott esetben államok között is. De a benne rejlő lehetőségek csak akkor érvényesülhetnek, ha szervesen összetartozó területeket kapcsolnak össze.

Maradva a hazai példánál, egy dunaszerdahelyi lakos ma a területi közigazgatási beosztás szerint Nagyszombat megyéhez tartozik. Épp úgy, ahogy egy szakolcai lakos. Mégis mi köze van egy csallóközi gazdának egy erdőháti erdészhez? Mindkettő megérdemelné, hogy természeti viszonyaival és történelmi hagyományaival önazonos közigazgatási területen éljen, az államnak pedig saját jól felfogott érdeke lenne erre az európai hagyományokból származó jogos igényre építeni a közigazgatási berendezkedését. Jobb helyeken ezt autonómiának szabad nevezni.

Az államhatárokon átnyúló regionalizmusra vegyük példának a Felső- és Alsó-Bodrogtó. Hiába választják el a régiót kisebb-nagyobb megszakításokkal 101 éve az államhatárok, egy királyhelmeci 202 év múlva is könnyebben ért majd szót egy sárospatakival, mint egy pozsonyival, és ez fordítva is igaz, Sárospatakhoz nem csak földrajzilag lesz mindig közelebb Királyhelmec Budapestnél. Talán ez az a terület, ahol a legtöbb jó példa felhozható. A határ menti együttműködés terén indította el történelme során a legtöbb sikeres programot és projektet az európai intézményrendszer.

Ami pedig térségünkben a nagy, államközi régiók létét illeti, a Károly Róbert által megálmodott, Antall József által újjáélesztett **visegrádi együttműködést** most Orbán Viktor próbálja korszerű politikai eszmerendszerrel megtölteni. A számos különbözőség ellenére e térség nemzetei ismét egymásra vannak utalva, csak most nem a német–római hatalommal való kiszolgáltatottsággal szemben vagy a kommunista hatalmi rend bukása okán kell összefogni, hanem egy neopogány liberalizmusban arculatát és küldetését elvesztő Európa újrafogalmazása a tét.

Személy szerint nemcsak világnézeti meggyőződésből vagy a történelmi azonosságtudat miatt tudok szurkolni ennek a kezdeményezésnek, hanem azért is, mert közösségem, a felvidéki magyarság a legvisegrádibb közösség, és ez által fontos feladatok várhatnak ránk a legközelebbi jövőben. Mi vagyunk ugyanis azok, akik e térség földrajzi középpontjában élünk, mi vagyunk azok, akik mindenkivel az anyanyelvén tudunk beszélni és Esterházy János személyében mi adtuk a visegrádi népek apostolát, a „legközépeurópaibb” politikai gondolkodót, a Karel Schwarzenberg külügyminiszter által 21. század legbecsületesebbje jelzővel illetett politikust.

Egy másik, ma itt jelen lévő felvidéki politikai gondolkodó már 1991-ben, 30 évvel ezelőtt így fogalmazott. Duray Miklóst idézem: „Háromféle európai szerveződési eszmét ismerünk jelenleg: az államok Európáját, a nemzetek Európáját és a régiók Európáját. „Az államok Európája tulajdonképpen az államok szövetsége”, mely azonban félő, hogy idővel államok feletti, szupranacionális szerveződéssé válhat. „A nemzetek Európájának eszméje a nemzetállamok szerveződésén alapul”, helyesebb lenne azonban nemzetállamok helyett a nemzeti államok kifejezést használni,

hiszen a nemzetállami törekvésekre számos történelmi és jelenkori negatív példa hozható fel. Higgyék el, mi határon túli magyarok tudjuk, miről beszélünk.

„A régiók Európája a nemzetek Európájának eszméjét hivatott felváltani ott, ahol az alkalmazhatatlan, példának okáért Közép-Európában. A régiók Európája megvalósulásakor természetesen jönnek létre majd olyan egységek, amelyek éppen az említett feszültségeket lesznek hivatottak feloldani. A helyi gazdasági és politikai problémák megoldása mellett ez lesz az a jövőbeli irányzat, amely talán számunkra, a nemzeti kisebbségek számára megoldást hozhat. Olyat, amely kívül esik a szeparatizmuson, irredentizmuson és mindazon gyanúsítgatáson, amelyet eddig velünk kapcsolatban emlegettek. Egy olyan természetes gazdasági és tájegységi szerveződés alakulhat ki, amely nem állítja feltételként a határok átrendeződését, ugyanakkor a történelmileg és gazdaságilag összetartozó területeket a létező államhatárok ellenére újból összekapcsolja.”

Innét kanyarodnék át a harmadik és egyúttal legfontosabb tartópillérhez, a **kereszténydemokráciához**.

Antall József szerint „Európában az ateista is keresztény.” Egy olyan földrészen, ahol a legtöbb ember számára a vasárnap jelenti a pihenőnapot, ahol az istentagadó is Krisztus születésének évétől számolja az időszámításunkat, ahol egy baleset előtti utolsó pillanatban mindenki Jézus nevét veszi a szájára, nos ott elvileg magyarázni sem kéne, hogy kik vagyunk és mi tart össze bennünket.

Mi a keresztény kultúrában forrottunk eggyé, mégpedig úgy, hogy megőriztük különbözőségeinket. Szellemtörténetileg a gótikus templomok vonala a határ, de keresztény testvérünként tekintünk az ortodox hagymakupolákra is.

Minden, ami a keresztény kultúrkörből fakadó tanítás ellentéte vagy tagadása, az kívül esik a mi kultúrkörünkön. Mert ebből származik a helyi kisközösség önrendelkezését kimondó szubszidiaritás, az ember és ember közti egyenjogúság, a kulturális sokszínűség békés együttélésben megvalósuló és alárendelődés nélküli elfogadása, az egyetemesség gondolata, a társadalmi igazságosságra törekvés, illetve ennek híján a méltányosság parancsa vagy épp a nők méltóságának tisztelete.

Az elmúlt évszázad első felében láthattuk, mi történik, ha a keresztény tanítás helyett idegen ideológiák parancsai válnak az európai élet rendezőelvévé. Ma sem kéne kacérkodni a családok, helyi közösségek, nemzetek és kereszténység nélküli Európa gondolatával. Egész egyszerűen azért, mert az nem működőképes és mert mindezek feladásával többé nem lehet Európának nevezni.

A második világháborút követő nyugat-európai együttműködés keresztény elvekre alapozva, elsődlegesen ugyan nem a védelmükre, hanem egy közös gazdasági tér kialakítására jött létre. De a kor nagy kereszténydemokrata politikusai a megbékélés, a kölcsönös bizalom és a szolidari-

tás jegyében fogalmazták meg a kialakítandó gazdasági együttműködés alapjait, ami elindította az európai integráció folyamatát. E nélkül az ellenségeskedést elutasító keresztényi szemlélet nélkül, ami a náciizmus és a kommunizmus keresztényellenes magatartásának szörnyű tapasztalatain okulva vált a politikájuk részévé, aligha alakulhatott volna meg az Európai Unió, amely egészen a brexitig Európa nagyobbik felére kiterjedt. Mára azonban egyre inkább kimaradnak az együttműködésből az erkölcsi, és túlsúlyba kerülnek a gazdasági és a pénzügyi szempontok – ezzel párhuzamosan erősödnek a centralizációs törekvések, ami miatt megfeneklett és restartért kiált a projekt.

Az alapító atyák egyike nemrégiben kiérdemelte a Szentszéktől a „tiszteletreméltó” címet, ami az első lépés a szentté avatás útján. Vajon véletlen-e, hogy Robert Schuman életében egyé vált a kereszténydemokrácia, a regionalizmus és a kisebbségvédelem?

Egy luxemburgi születésű, anyanyelvét német dialektussal beszélő, Gestapo által üldözött lotaringiaknak, akire elsősorban XII. Pius pápa és Jacques Maritain gondolatai voltak hatással, nem nagyon kellett magyarázni, mi fán terem az európai eszme.

Nincs ez másképp ma sem. Az elrabolt Európát csak azok szerezhetik vissza, akik képesek hosszú távú célokat megfogalmazni, tudják vagy legalább értik, mit jelent diktatúrában élni, felfedezik a regionális együttműködésben rejlő lehetőségeket, és vallják, hogy a keresztény kultúrkörön kívül nem létezik életképes rendezőelv.

Hiszem, hogy ezek mi vagyunk!

Gubik László -2021.10.15

Nem tévesztettünk utat! – Popély Gyula előadása Szepsiben

A Csemadok Szepsi Alapszervezete meghívására Popély Gyula közismert történész bemutatta a Szövetségben az ellenséggel című 2019-ben kiadott könyvét.

Az előadó azzal kezdte, hogy a 20. század nem volt sikertörténet a magyarság számára!

A 19. században még reménykedhettünk. Volt egy nemességünk, mely vezető szerepet játszhatott. Nemzetközi kapcsolataink Garibaldihoz és Bismarckhoz kapcsolnak minket, akiktől valamilyen külföldi segítségben bízhattunk.

A 20. században német és olasz támogatásban reménykedhettünk, de az nem jött be. A Szovjetunióról kár beszélni! Ma meg Brüsszel szellemi és morális erőszaka sokkal veszélyesebb Moszkváénál – vázolta.

Miért fontos a történelem?

Az amnéziában szenvedő közösséggel bármi megtehető! A múlt ismerete nagyon fontos a jö-

vőkép kialakítása miatt. Erkölcsi tartásra van szükség, melyet csak a valós történelem ismerete nyújthat. Ez a nemzeti gondolat ébren tartója, amit a tanároknak kell tovább adniuk. Beültetni a gyermekek fejébe a „kukacot”!

Múltunkban annyi a tanulság, melyet fel tudunk használni a jövő érdekében! Az előadót mindig az foglalkoztatta, miért tartanak minket, magyarokat rossznak. Erre a kérdésre ma is keresi a választ. Ha tudná, akkor a Bölcsek Kövének birtokában lenne. Ez azonban sohasem kerül hozzá, de gondolkodni kell a kérdésen.

Közben meg kereste, az Úristen milyen küldetéssel bízta meg. Pályája során sok buktatón vezette az élet, többször elbocsátották, így nem volt bevétele. Egyre inkább a felvidéki magyarság története kezdte foglalkoztatni.

A Mečiar-korszakban a pozsonyi magyar gimnázium igazgatói állásától megfosztották, így meg tudta írni ezer oldalon a felvidéki magyar oktatásügy történetét 1918-tól 1945-ig, ami három kötetben jelent meg a Madách Könyvkiadónál. Ezt ma már át kellene írnia, mert annyi új adat került elő azóta, de legalább 200 évig kellene élnie, hogy ezt a munkát elvégezze. A munka sok, az idő kevés! – szögezte le.

Mint a budapesti Károli Gáspár Református Egyetem rektor-helyettese, tanárként a felvidéki politikai történelem felé fordult, majd megegyezett a fiával, ő az 1945 előtti korszakot fogja fel dolgozni, Popély Árpád meg a második világháború utánit.

Először úgy tervezte, egy kötetben foglalja össze az 1914-45 közötti korszakot, ám kiderült, ez képtelenség, olyan gazdag az anyag. Így most már négy kötet készült el, és az év végéig még további kettő jelenik meg.

Az első kötet az 1914-1920 közötti éveket dolgozta föl 440 oldalon, 2010-ben jelent meg.

Az első világháború alatt a Felvidék értelmiségének egy része tudott róla, hogy a csehek milyen elképzeléseket dédelgetnek. De ezt mindenki abszurdumnak tartotta. Ahogy Haiczl Kálmán szőgyéni plébános később leszögezte: „Akkor magam is, mint mindnyájan, ezt csak a túlhajtott fantázia szüleményének tartottuk.”

Prága? Messze van. Elképzelhetetlen, hogy egy ezeréves ország megszűnjön. Ez képtelenség! Leírhatatlan az a borzalom, amit a hír keltett, hogy jönnek a csehek!

A bevonuló csehek a lehető legrosszabb benyomást keltették. Üzleteket és a pályaudvarokon veszteglő vasúti kocsikat fosztogatták, erőszakoskodtak a lakossággal.

Vavro Šrobár, csehszlovák érzelmű zsolnai orvos megállapította, ocsmányul garázdálkodtak („vystrájalo také ohavnosti”).

A magyar politika nem látta mi készül!?! – tette föl a költői kérdést az előadó – Károlyi Mihály a Wilsoni elvekben bízott és a nyílt diplomáciában. A népek önrendelkezési jogában, meg abban, hogy nekünk igazunk van, majd kipurcsolták a megszálló csapatokat.

2008-ban hozták végre nyilvánosságra, hogy a csehek a párizsi konferenciára négy tervet vittek magukkal. A minimális azzal számolt, hogy sem a Csallóközt, sem a Bodroglakot, sem Kárpátalját nem kapják meg. A Mátyusföldnek is csak a szlovákok lakta részét. A maximalista elképzelés szerint, Vác is Csehszlovákia része lett volna, a Bükk-hegység alatt húzódtott volna a határ, Pilis térségét az új ország kapta volna meg úgy, ahogy Miskolcot is. Tokaj is Csehszlovákia részévé vált volna. Ott húzódtott volna a hármas határ (csehszlovák-román-magyar).

Kramář csehszlovák miniszterelnök tudatában volt annak, hogy az így bekebelezett sok magyar gondot okozott volna, de azzal nyugtatta magát, majd földbirtok-reformot hajtanak végre, szláv telepéseket hoznak és a magyar területek húsz év alatt elszlávosodnak.

Keszthely is hármas határ városa lett volna (csehszlovák-délszláv-magyar). Ezeket az elképzeléseket oly titokban tartották, hogy még a prágai nemzetgyűlés tagjai sem tudhattak róluk.

Még mindig léteznek olyan dokumentumok, melyek mindmáig titkosak. Pedig a politikai bosszorkönykháról már úgyis elég sokat tudunk. Beneš fait accompli-t kívánt teremteni még a békekonferencia megkezdése előtt. Stephen Pichon francia külügy-minisztertől tudta, a magyarokat nem fogják meghívni a béketárgyalásokra. Rímazúri nélkül kell tehát elfoglalni a területeket, nehogy Párizsban észrevegyék! Mert annak nem kívánt népszavazás lehetne a következménye.

Erre két példát említett. Ez történt Karintiában, ahol a harcok oda vezettek, hogy népszavazást tartottak és a túlnyomórészt délszláv lakosságú terület Ausztriára szavazott. Nyugat-Magyarországon szabadcsapatok vették föl a harcot az osztrákokkal. Itt is a lakosság Magyarországon kívánt maradni. Pedig a 9 településből, Sopron és hat falu osztrák többségű volt, egy horvát és csak egy magyar.

Tehát Vavro Šrobár 1928-ban nem alaptalanul állította, ha az első világháború után népszavazásra került volna sor, akkor ezeket a területeket nem kapták volna meg.

A második kötet az I. Csehszlovák Köztársaság első évtizedét foglalja össze (1918-1928), mely 2014-ben látott napvilágot 486 oldalon. Az 1929-39 közötti éveket 888 oldalon tette közzé 2017-ben.

Ekkor úgy tűnt, Csehszlovákia végleg megszűnt. Senki sem gondolta akkor, hogy haló poraiból feltámasztják. Ennek a korszaknak egyik legnagyobb tanúsága a két magyar párt egyesülése, ami nem volt egyszerű folyamat. A történelmi tanulságokat ebből le kell vonni ma is!

Az 1938-as Eucharisztikus Kongresszus alkalmával Tiso tárgyalta Kányával arról, hogy esetleg Szlovákia Magyarország autonóm tartományaként csatlakozna.

Az első bécsi döntés alkalmával egyes községek, melyek nem voltak magyar többségűek is vissza szerettek volna kerülni Magyarországhoz. Például a mánták, de szlovák községek is.

A Szövetségben az ellenséggel a szlovák-magyar államviszonyt mutatja be, a Német Birodalom árnyékában, mely nagyon ellentmondásos volt (1939-45).

Hiszen hivatalosan a két ország szövetségben állt egymással, közösen folytattak „keresztes háborút” a Szovjetunió ellen, mégis az akkori Szlovák Köztársaság ellenséges politikát folytatott.

Szlovákia mindenben kiszolgálta Berlin óhajait, Budapest ellenállt. Pozsony részt vett a lengyelek elleni hadjáratban. Magyarország annak ellenére nem volt erre hajlandó, hogy a nácik felkínálták nekik Szlovákiát. Azok magyar területen kívántak felvonulni, de a magyar fél azzal fenyegetőzött, hogy Kassa mellett felrobbantja a hidakat.

A szlovákiai sajtó magyarellenes uszítását a magyar fél nem viszonzta. A magyar főszerkesztőket külön utasították, ne vegyék föl a kesztyűt. Többször a német diplomáciát kérték föl, hasson oda, hogy ez az útszéli hang megszűnjön. Ezt a németek meg is tették, de maradandó eredményt nem tudtak felmutatni.

Tanulságos az is, hogy amikor egy magyar egység Bártfán keresztül vonult a frontra, kis pihenőt kaptak. A bártfaiak ölelgették, megvendégelték őket. Emiatt azután a helyi hatóságok ezt a lakosokon megtorolták. Volt, akit állásából is elbocsátottak. Diplomáciai tiltakozás nem született az ügyben, hanem utasították a katonákat, Szlovákián keresztül vonulva, ne adjanak alkalmat ilyen események bekövetkeztére.

Amikor a nácik megszállták 1944. március 19-én Magyarországot, az egyik terv számolt horvát, román és szlovák részvétellel is. Ribbentrop ellenezte, mert akkor a szélsőjobbtól a baloldalig egységfrontba kovácsolódnak a magyarok és ellenállnak, hiszen a megszerzett területeiket is védeni akarják.

A határok kérdését tehát ne bolygassák, csak német csapatok vegyenek részt a megszállásban, mert akkor a magyar adminisztráció a helyén marad. Ellenkező esetben a németek nem tudnák működtetni az országot. A látszat megőrzése érdekében, Horthynak kell kineveznie a miniszterelnököt...

Tehát rengeteg érdekes dolog történt ebben az időszakban is, melyre a második világháború tett pontot. Popély ezután kötetének végéből olvasott föl egy részt:

„A dicstelen vég azonban napról napra közeledett. Amint közismert, 1945. április 30-án Hitler öngyilkosságot követett el. Tiso a szlovák kormány nevében május elején üdvözlő táviratot küldött Karl Dönitz új birodalmi kancellárnak, és biztosította őt a szlovák nemzet szövetségi hűségéről és kitartásáról. (...)

A viláégés után a két csatlósának – Magyarországnak és Szlovákiának – nem azonos elvek alapján osztottak igazságot. A győztes nagyhatalmak Magyarországot most is kegyetlenül megbüntették, kifosztották és porig alázták. Az 1938 és 1941 között visszaszerzett volt magyar területek újból csehszlovák, román és délszláv uralom alá kerültek. Erdélyben a Maniu-gárdák és más félkatonai alakulatok, a Délvidéken Tito partizánjai gyilkolták halomra a magyarokat. Az ismét Csehszlovákia részévé váló, 1938-ban felszabadult felvidéki területeken élő magyarokat – de a háborút Tiso Szlovákiájában átvészelőket is – a kollektív háborús bűnösség vádjával sújtották a szláv nemzeti államként felújított köztársaságban. Magyarország és a magyarság történeti végzete – Trianon után negyedszázaddal – második ízben is beteljesedett. (...)

Ezzel szemben a szlovák bűnökre fátylat borítottak. Hitler leghűségesebb tanítványát és nemzetiszocialista mintaállamát hiába keresnék a leggyőzött csatlósországok között. Szlovákia és a szlovákok háború alatti szerepét felülírta a londoni és moszkvai csehszlovák emigráció elvtelen együttműködése az angolszászokkal, illetve a szovjetekkel. A felvidéki magyarság eredetileg Hitler támogatásával végrehajtandó megsemmisítésének, elüldözésének szándéka csupán annyiban változott, hogy 1945 után a nemzetiszocialista Németország helyett a kommunista Szovjetunió, a Führer helyett pedig Sztálin generalisszimusz lépett elő a magyarellenes szlovák, illetve csehszlovák nemzeti törekvések mindenható támogatójává.”

Nem Sztálinon múltott, hogy bennünket nem telepítettek ki. Az angolszászok elleneztek. Bárki győzött volna, Szlovákia egyszerűen nem veszithetett!

Levonva a tanulságokat, az előadó Schmidt Máriával ért egyet: „Nem utat tévesztettünk, hanem ez az egyetlen ösvény volt számunkra kijelölve, melyet minden oldalról szakadékok vettek körül és mely maga is szakadékba vezetett.”

Az már 1945 utáni történet, hogy akkor a Szovjetunió a harmadik világháborúra készült, így a csehszlovák-magyar ellentéteket szőnyeg alá kellett söpörni és a kommunistáknak át kellett venniük a hatalmat.

Beneš, mint szovjet fizetett ügynök, le kellett hogy vezényelje a kommunisták hatalomátvételét. Le akart mondani, de nem engedték. Ha nem a szovjet igényeknek megfelelően lép, akkor nyilvánosságra hozzák, hogy Moszkva fizetett embere.

Az előadó anyja 80 éves korában figyelmeztette, vastag könyvet ne írjon, mert azt senki sem

olvassa! A korral foglalkozó kutató még csak igen, de a nagyközönség a tudományos dolgozatokat ki sem nyitja. Még kollégái közül is sokan, akik ezzel a korral nem foglalkoznak, nincsenek tisztában azzal, mi is történt. A pedagógusok jelenlétét hiányolja az előadásokon. Nekik kellene tovább adniuk ezeket az ismereteket.

Popély azzal nyugtatja magát, hogy ő olyan, mint a pacsirta a magasban, amely ott trillázik és nem érdekli, lent hallgatja-e valaki. Azoknak örül, akik legalább megszagolják a könyvet, és – urambocsá! – még el is olvassák!

Mivel a kiadók már nem akarnak vállalni ilyen vaskos köteteket, a folytatást három könyvre kellett bontani. Ezért külön foglalkozik a visszatért magyarokkal és annak a 112.000 szlováknak, valamint a visszacsatolt ruténoknak sorsával, akik a Magyar Királyság fennhatósága alá tértek vissza. És külön foglalkozik a Szlovákiában maradt nagyjából 100.000 magyar sorsával, akiket Esterházy János vezetett és képviselt.

Az előadás után a közönség elbeszélgetett az előadóval.

Balassa Zoltán/Felvidék.ma, 2021.10.26

A szerző felvételei

A Felvidék tiszteleg 1956 hősei előtt

Az 1956-os magyar forradalom hatvanötödik évfordulója alkalmából Felvidék-szerte megemlékezéseket tartanak. A járványhelyzet miatt a nagyobb létszámú rendezvényeket felváltották a pár fős szerényebb szerveződésű tisztelgések. A járványügyi óvintézkedések betartása mellett sem marad el az '56 hősei előtti méltóság teljes megemlékezés és tisztelgés.

A Megbékélés kapuja az ipolysági köztemetőben (Fotó: Pásztor Péter/Felvidék.ma)

Szerény, ám méltóságteljes főhajtás Ipolyságon

Ipolyságon már nagy hagyománya van annak, hogy nemzeti ünnepeink alkalmával a köztemetőben felállított Megbékélés kapujánál gyülekezik a megemlékező közösség. Sajnos a hatályos óvintézkedések miatt a szélesebb körű, a város magyar intézményeit, szervezeteit és lakosságát megmozgató megemlékezés elmaradt. Ám lelkes, magyar tudatú magánszemélyek október 22-én délután fejet hajtottak az emlékműnél. Zachar Pál, helyi önkormányzati képviselő és Kürthy Gábor a tisztelet koszorúját és mécsesét helyezte el a Megbékélés talapzatánál. Ezzel tisztelegve a hatvanöt évvel ezelőtti hősök előtt. Ipolyság idén csendesen, de a hagyományokat tiszteletben tartva emlékezett október 23-a alkalmából. (PP)

Az 1956-os „örvényre” emlékeztek Kassán

1956. október 23-án Kassán a Márai-szobornál emlékeztünk meg a magyar forradalom és szabadságharc évfordulójáról. Nem is találhatnánk méltóbb helyet a városban, hiszen a világhírű író erről a világrengető eseményről egyik legszebb versét írta.

A világító évszám (Fotó: Balassa Zoltán)

A megemlékezésen részt vett Dr. Hetey Ágota főkonzul és Gris Emese Diána elsőbeosztott konzul is. Fellépett Balogh Luca, a milánói operaház növendéke. A megemlékezést gyertyagyújtás, majd a Himnusz eléneklése zárta. (FMA)

A reményteljes forradalom emlékezete Rimaszombatban

Rimaszombatban a 4. sz. Hatvani István Cserkészcsapat meghívására érkeztek a megemlékezők az 1956-os emlékkőhöz, a köztemetőben lévő Fábry-sírbolthoz. Az egybegyűlteket a szervezők nevében Csúsz Balázs cserkésztsiszt köszöntötte. Beszédében felidézte az 1956-os budapesti eseményeket, kifejtette, miért is emlékezünk Rimaszombatban is, éppen azon az a helyen.

Az 1956-os emlékkövet a Bástya Egyesület és partnerei helyezték el 2011-ben id. Fábry Zoltán, Szolnok város rendőrkapitánya, majd Rimaszombat város rendőrfőtanácsosa sírja előtt, aki Fábry János rimaszombati múzeumalapító fia, illetve ifj. Fábry Zoltán mártír édesapja volt.

Fábry Zoltán huszártiszt Rimaszombatban született és a kommunizmus áldozata lett, 1951-ben Budapesten kivégezték. A Nemzeti Pantheonban nyugszik, 1991-ben rehabilitálták és posztumusz ezredessé léptették elő. Rimaszombatban Fábry Szabolccsal, Nagyvázsöny polgármesterével, a mártír unokájával már több alkalommal megemlékeztek róla és a kommunizmus áldozatairól, így idézve fel, hogy mekkora jelentősége volt az 1956-os magyarországi eseményeknek, a függetlenség kivívásának, még akkor is, ha kemény megtorlások követték a forradalmat.

Csúsz Balázs felhívta a figyelmet, hogy 1956 volt a magyarok utolsó szabadságharca, ami reményt adott az embereknek. „Ekkor a Felvidéken nem folyhattak harcok, hiszen az akkori csehszlovák vezetés tett arról, hogy az emberek ne menjenek ki az utcákra. Itt ugyan nem voltak tüntetések, viszont nagyon sok ember él itt, akinek a családjából voltak érintettek Magyarországon. S a hatalom gondoskodott arról is, hogy az itteni magyarok ne merjenek átmenni, s részt venni az eseményekben. A csehszlovák hatalom felajánlotta a szovjeteknek, hogy segítenek a forradalom leverésében. Azért is meg kell emlékezni 1956-ról, mivel magyarok vagyok” – szögezte le. A megemlékezők ezt követően elénekelték a Szózatot. Majd az öregcserkészek, a cserkészek, a Via Nova Gömör-Nógrád, a Szövetség – MKP platformja és a Rákóczi Szövetség Balogvölgyi Helyi Szervezetének képviselői elhelyezték a megemlékezés koszorúit, mécseseket gyűjtöttek a sírhanton, majd pedig elénekelték a Himnuszt.

A cserkészek egy része a megemlékezést követően, hagyományaikhoz híven Boholy László irányításával emlékfát ültetett a szomszédos parkban, az egykori temető helyén. Az emlékfát, egy diófacsemetét ezúttal Mács József író emlékének ajánlották fel. (kép és szöveg: HE)

Csak így tovább, Teátrum!

A Szent István naphoz kapcsolódó ünneplés ebben az évben a Felvidéken egy izgalmas kulturális eseménnyel zárult: a Teátrum Színházi Társulás színpadra vitte Kodály Hány Jánosát.

Az előadás színhelye a komáromi Egressy Béni Művelődési Ház volt. Itt gyűltek össze augusztus 21-én este az immár 20 esztendőes Teátrum barátai, valamint Komárom és környéke művészetkedvelői. Jöttek vendégek a nagy hírre a határokon túlról is. Az esemény Kodály Zoltánnét szintén idevonzotta.

Az előadás sok szempontból szinte meghaladta egy kis színházi társulás erejét. A több mint 70 embert: énekeseket, zenekart, férfi, női- és gyermekkórust mozgató szervezés, a díszletek és kosztümök, – hogy a jogdíj és az anyagiak megteremtéséről ne is beszéljünk -mindezt még elgondolni is merész tett volt ennek a kis, de annál elszántabb színpad-rajongó csoportnak (nyugodtan mondhatnánk családot helyette) a részéről.

Dráfi Mátyás megint merészet álmódott, – de ő és csapata teljes sikerrel megvalósították.

Elbűvölően kedves és minden igényt kielégítő előadás született. A kodályi mű népművészeti közelsége, humora, mesélő kedve, itt-ott búbájosan előbukkanó önróniája – mindez harmonikusan olvadt egységes előadássá. Dráfi Mátyás rendezésében Hány János nem egy hőzöngő, nagy tetteivel dicsekvő nagyotmondó, hanem a nép képzeletvilágában otthonosan mozgó, kedves és tehetséges mesélő, aki sohasem ijed meg, mert a bonyodalmakat majd „eligazítja”. A főszereplő Pfeiferlik Tamás férfiasan csengő, szép hangjával, jó kiállásával és mértéktartó gesztusaival rokonszenves Hányt jelenített meg. Jól sikerültek a császári környezetet népi módra karikírozó jelenetek, a hivatalnokok, katonák és dámák egymást felülmúló tréfái. A közönség nagy tapsal jutalmazta a zenekar és a kórus kiemelkedő betéteit (pl. a menyasszony-öltöztetést), nem kevésbé a táncosok számait, különösen a katonatáncokat.

A kodályi zene szépségének és a népmesei hangulatú mesélés derűjének tökéletes érvényesülése azonban mindenekelőtt a rendező, Dráfi Mátyás érdeme. Önmagához hűen nem igyekezett meghökkenető fogásokkal figyelmet kelteni, hanem ezúttal is megtalálta a műhöz legjobban illő, finom és humoros megoldásokat.

Bár a felvezető köszöntőben búcsúelőadásként emlegették az estet, a felvidéki és magyarországi nézők nevében csak azt kívánhatjuk: csak így tovább, Teátrum!

(T. Bíró Magda, a Rákóczi Szövetség Zuglói Szervezete/Felvidék.ma, 2021.08.24.)

